

Commentaar PRD Coalitievorming & Collegeakkoord

Raadsvergadering 30 mei 2018

Preambule

Spectaculaire trends verkiezingen gemeenteraadleden 21 maart 2018: de opvallende winst van GroenLinks, het van kleur verschieten van het linkse blok (van rood naar groen) en het enorme aandeel in het totaal aantal stemmen voor de lokale partijen GB en PRD.

Alleen al in het op één na grootste Dorp Renkum stemden 2058 van de 3686 kiezers of 55,8% op GB-PRD, in de gehele gemeente waren dat 4734 kiezers van de 15797 of 29,9%.

RZS stopte als lokale partij en hun leden werden geadviseerd zich aan te sluiten bij de PRD. Op de PRD werden 1901 stemmen uitgebracht waarvan 177 voorkeurstemmen op de vier kandidaten afkomstig van RZS (minimaal 9,3%, omdat vermoedelijk oud RZS stemmers ook op de lijstrekker hebben gestemd). De PRD werd procentueel de grootste winnaar: van 1072 kiezers (7,0%) naar 1901 kiezers (12,12%) of van 1 zetel (op 54 stemmen na 2) naar 3 zetels.

Een college van drie formatieplaatsen (bijv. 3 fulltime of 4 parttime wethouders van 0,75 fte) , met steun van de PRD en tevens zonder een PRD wethouder was voor ons een eerste optie, die de gemeenschap deze periode bovendien minimaal 341.778,75 euro voordeel kon/kan opleveren. Onze organisatie en het takenpakket zijn nu aanzienlijk verkleind. Waarom dan niet een kleiner college? Wageningen, qua grootte vergelijkbaar met Renkum, kent ook drie wethouders.

Voorzitter,

Lokale politieke partijen zijn veel nuttiger dan nog steeds wordt aangenomen. Wie ze vereenzelvt met populisme, instabiliteit en dorpsheid vergist zich volgens Marcel Boogers, hoogleraar aan de Universiteit van Twente, over nut en noodzaak van lokale partijen.¹

In de uitnodiging voor het Duidingsdebat op 26 maart jl. om af te tasten hoe het nu verder na de uitslagen met de vorming van het college etc. zou moeten gaan, stond vermeld, dat Thijs

¹ Deze bijdrage verscheen in 'De Hofvijver' nr. 24 d.d. 17 december 2012 .

van den Broek technisch voorzitter was. Achteraf werd in het verslag van 6 april over hem ineens geschreven over zijn functie als informateur. Vreemd, omdat een (in)formateur normaal gesproken aangewezen wordt na overleg met alle fracties. Dit om de **schijn van partijbelang** te voorkomen.

Toen Charlotte de Roo (GL) het duidingsdebat opende zei ze aandacht te willen hebben voor het feit, dat drie partijen tot de winnaars behoorden: GL, GB en de PRD. In het duidingsdebat (*alsnog te volgen op de website van de gemeente Renkum*) gaf iedere lijsttrekker aan wat hij/zij van belang vond om rekening mee te houden bij de keuze met wie er onderhandeld zou moeten worden. Het kon nog alle kanten opgaan.

Er volgden vertrouwelijke één-op-één verdiepingsgesprekken tussen GL enerzijds en andere partijen anderzijds. Wij hadden een goed gevoel bij het gevoerde gesprek met GL en hielden er mede daardoor rekening mee, dat de PRD wellicht aan de onderhandelingstafel zou mogen aanschuiven. **De PRD en GL wisten zich op voor de voor GL belangrijke zaken (1. Participatie 2. Klimaat 3. Sociaal beleid 4. Gemeentelijke organisatie 5. Omgevingsvisie) te vinden.**

Door GL werd gesteld, dat donderdag 6 april om 15.00 uur in de openbaarheid de uitkomst van het informatieproces zou worden meegedeeld. Wij waren niet alleen zeer teleurgesteld, maar ook verontwaardigd, toen we na afloop begrepen, dat alle fracties inclusief GB met uitzondering van het CDA en de PRD vooraf al van de uitkomst door GL op de hoogte waren gebracht gehad. **Een dergelijke handelwijze is volstrekt amoreel. Vanwaar die ongelijke behandeling? Nu was er bovendien sprake van een schijnvertoning, omdat vooruitlopend op het te overhandigen advies door GL al stappen gezet waren. De niet onpartijdige informateur heeft volgens ons naar een uitkomst toegewerkt.**

In de *Uitkomst Informatieproces Renkum* staat te lezen, dat het advies tot stand kwam op basis van electorale- en inhoudelijke elementen en dat slechts enkele combinaties haalbaar bleken.

Welke combinaties bleken haalbaar? Waarom is er wel voor de combinatie GL-D66-VVD-PvdA gekozen? Alles is blijven steken in een sfeer van ondemocratische achterkamertjes politiek. Vergelijkingsmateriaal van voor- en nadelen ontbreekt. **Waarom werd ons geen kans geboden?** Wie het weet mag het zeggen. Speelde de gunningsfactor een rol? Op GB-PRD-CDA stemden 6429 inwoners. Het getuigt van een zekere arrogantie om de invloed van de oppositie en hun kiezers bij de onderhandelingen volledig buitenspel te zetten. **In het coalitieakkoord wordt gesproken over de wil tot samenwerken met de oppositie. Dit komt nu wel ongeloofwaardig over.** Waarom is er niet gestreefd naar een raadsakkoord i.p.v. een coalitieakkoord? We zijn in tegenstelling tot de vorige keer in 2014 niet eens uitgenodigd om aandachtspunten voor een akkoord te mogen aanleveren! Terzijde: een coalitie- of raadsakkoord mag, maar is overigens geen wettelijke verplichting.

Vanuit de dualistische gedachte, dat niet het college, maar de raad de beleidsmatige koers uitzet was het democratischer en wenselijker geweest om zoveel mogelijk als fracties samen op te trekken. Het is daarnaast ook een slechte zaak, dat twee grote winnaars buitenspel zijn gezet. **Tenminste één lokale partij, GB of de PRD, had het college in moeten ontmoeten. Het is, gezien de uitslag, logisch te veronderstellen, dat de kiezer dat ook had gewild.** Alleen al in Renkum, het op één na grootste dorp van onze gemeente, stemden 55,8% op GB en PRD, in de gehele gemeente was dat 29,9%. Nu werd door uitsluiting bij veel mensen

kwaad bloed gezet en het beeld bevestigt dat wegens machtspelletjes stemmen in feite geen zin heeft.

In onze gemeente wil de traditie dat de grootste fractie het voortouw in de vorming van een college neemt. Ook dat is geen wet van Meden en Perzen. De VVD had natuurlijk GL geheel kunnen passeren door in ieder geval met sowieso GB en het CDA naar een liberaal college toe te werken. Jammer, dat de VVD liever haar principes inruilt voor macht: van géén lastenverhogingen voor de inwoners naar een maximale verhoging van de OZB met jaarlijks 7% of 28% voor 2023 t.o.v. 2018. Ook D66 schreef trouwens in hun verkiezingsprogramma er van alles aan te doen om verhoging van kosten tegen te gaan.

De Gelderlander schreef op 17 april onder de kop “Mist rond Renkumse formatie” een treffende analyse. Tijdens de fase van het onderhandelen werd het doodstil. Voor zover er amper nieuws was bijvoorbeeld over wethouderskandidaten moesten wij dat via de media vernemen. Niet bepaald stijlvol richting de buitengesloten fracties! Zo ga je toch niet met elkaar om! De liberaal Thorbecke (1798-1872) verwoordde het in 1848 al: “Openbaarheid is licht, geheimhouding is duisternis”. Hoe de onderhandelingen gegaan zijn weten we niet. **Wat is nu voor GL de reden geweest om te kiezen voor achterkamertjespolitiek? Waarom zo geheimzinnig?** Het had ook anders gekund. Daar zijn genoeg voorbeelden van. Denk maar aan Wageningen, Nijkerk of Tiel waar collegeonderhandelingen wel in het openbaar plaatsvonden.

Voorzitter, voor ons ligt een incompleet Coalitieakkoord van GL-D66-VVD-PvdA. Een financiële doorrekening van de inhoud als bijlage ontbreekt. Volgens onze informatie is dat ambtelijk wel gebeurd en **wij verzoeken u het cijfermateriaal horende bij bedoeld document alsnog toe te sturen.** **Het Akkoord wordt ter kennisgeving aangeboden aan de raad en in tegenstelling tot wat in Renkum de gewoonte is, nu niet ter vaststelling behandeld. In die zin heeft Het Akkoord voorlopig formeel geen wettelijke status** en zullen beleidsvoornemens van de Coalitie vast en zeker wel verwerkt worden in het Meerjarenbeleidsplan, dat de raad in september 2018 bespreekt. Dit alles betekent **een uitgelezen kans** om gericht aan onze **inwoners en organisaties te vragen of zij in juni willen reageren op de inhoud van het Akkoord**, zodat alle reacties voor juli gebundeld aan de raad verstrekt kunnen worden. Het coalitieakkoord spreekt over het belang van een actieve verbinding met de samenleving. **De PRD dient over het consulteren een motie in.**

In het Akkoord zelf staan zowel voornemens en opmerkingen, die ons aanstaan, als ook onderwerpen waarmee wij grote en zelfs onoverkomelijke problemen mee hebben. Er worden ook stellingen gedaan, die niet onderbouwd zijn, geen voorbehouden worden gemaakt in relatie tot de beschikbare financiële middelen et cetera. Wij komen in de nazomer op de inhoud uitvoerig terug, omdat nu geen besluitvorming aan de orde is.

Wat het nieuwe college betreft zijn wij benieuwd naar de opstelling van de collegeleden. **Zijn onze wethouders in de eerste plaats partijwethouders of nemen ze een depolitiserende houding aan en staan ze zagezegd boven de partijen? Wat kan daarover meegedeeld worden?**

De **portefeuille Personeel & Organisatie** ligt in Renkum nogal politiek gevoelig en kent een hoog afbreukrisico. Alleen al om die reden achten wij het niet verstandig om deze bij de burgemeester onder te brengen. Jammer, dat een **portefeuille Ouderen ontbreekt**. Een integraal ouderenbeleid verdient, mede gezien de specifieke problemen en het grote aantal ouderen in onze gemeente extra aandacht. Wel een wethouder voor Dierenwelzijn, dat voor ons uit de lucht komt vallen, maar **geen collegelid met de portefeuille Volksgezondheid! Hoe kan dat?**

Zoals bekend is de PRD fel gekant tegen een college met vier fulltime wethouders. Onze organisatie en het takenpakket zijn nu aanzienlijk verkleind. Waarom dan niet een kleiner college? Wageningen, qua grootte vergelijkbaar met Renkum, kent ook drie wethouders. **Bovendien bespaart het de gemeenschap deze periode minimaal 341.778,75 euro aan salariskosten.**² Waarom heeft de PvdA niet willen kiezen voor de mogelijkheid om coalitie-partner te willen zijn zonder een wethouder te leveren? Daarmee had de PvdA sier kunnen maken en een onnodige uitgave kunnen voorkomen.

De PvdA stelt zich nu ineens, voor ons totaal onbegrijpelijk, als een ouderwetse salon-socialistische partij op, die als het erop aankomt macht belangrijker vindt dan het algemeen financieel belang.

We wijzen erop, dat juist de PvdA in 2014 een amendement ondersteund door CDA-PRD-RZS indiende om te pleiten voor vier wethouders met een betrekkingsovervang van 75%. Vanwaar de radicale ommekeer? Over dit onderwerp dienen deze keer wij bij het agendapunt Benoeming wethouders 2018-2022 een amendement in.

Wij willen ervan uit kunnen gaan, dat het te komen college, een uitvoerend orgaan, gaandeweg geen zaken voor ons geheim houdt en naar de raad toe zich transparant opstelt. Op zijn minst dient via het fractievoorzittersoverleg vertrouwelijke informatie gemeld te worden. Wij verwijzen naar een zorgelijk bericht uit de Gelderlander van 4 mei jl. over wethouder Hermine van den Berg, die zich als gekozen raadslid terugtrekt. Als wethouder zegt ze over veel vertrouwelijke kennis te beschikken en dat er dan te veel onderwerpen zijn waar ze in haar rol als raadslid terughoudend op zou moeten reageren of zelfs over zou moeten zwijgen. Wat moeten we hier nu wel niet van denken?

Tenslotte: natuurlijk wil de PRD met iedere fractie een goede samenwerking nastreven. Natuurlijk wensen wij de gekozen wethouders persoonlijk succes toe. Maar wij willen onszelf niet verloochenen, maken ons zorgen over de kracht en kwaliteit van het te komen college als collectief en hopen, dat de burgemeester het collegeschip uiteindelijk aan het einde van de raadsperiode onbeschadigd in een veilige haven kan krijgen.

Namens de fractie, John Bartels

² **Volgens het raadsvoorstel Benoeming Wethouders:** De bezoldiging per maand bedraagt € 6.334,90 bruto, conform de tabel behorend bij de inwonersklasse 24.001-40.000). Daarnaast ontvangen de wethouders nog een maandelijkse onkostenvergoeding van € 355,80 netto per maand (conform de tabel behorend bij de inwonersklasse '18.001 en meer' uit de circulaire van 29 november 2013 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties, kenmerk 2013-0000685101). Met ingang van april 2018 is in de begroting rekening gehouden met 3 fte aan wethouders. Hierdoor heeft de benoeming van 4 wethouders financiële consequenties. Dit komt neer op circa € 93.000 extra op jaarbasis (salariskosten inclusief sociale lasten, maar exclusief eventuele reiskosten woon-werkverkeer en mogelijke verhuiskosten en de kosten voor de pensioenpremie).

Volgens onze opgevraagde gegevens kregen wij vorige week een ambtelijke schriftelijke reactie: De loonkosten voor 1 fulltime wethouder zijn € 91.141 (zie bijlage berekening PARDON). In de goedgekeurde Begroting 2018 is een bedrag voor kosten van wethouders rekening gehouden met 3 maanden van 2018 3,6 fte en voor de laatste 9 maanden 3 fte. De berekening wordt dan $\frac{3}{4} \times 91.141 + 3 \times 91.141 = 341.778,75$ euro aan extra kosten voor uitbreiding van het aantal wethouders met één.